

Etkinlik-1

Aşağıda “Tarihe Yardımcı Bilimler” ile ilgili ifadelerin cevaplarının yer aldığı kutucuklar tabloda, sorular ise tablonun altında verilmiştir. Kutucuklardaki numaraları kullanarak soruları cevaplamanız beklenmektedir. Aynı kutucuğu birden fazla sorunun cevabı olarak kullanabilirsiniz.

Coğrafya

Epigrafi

Filoloji

Diplomasi

Antropoloji

Sosyoloji

Arkeoloji

Paleografya

Heraldik

Etnografya

Nümismatik

Kimya

1

Tarihteki toplulukların kendi öz kültürlerini (örf, âdet, gelenek ve görenekler) inceler.

Etnografya

2

İnsan ırklarını inceleyen bilimdir.

Antropoloji

3

Anıt ve kitabelerdeki yazıların okunmasını, çözümlenmesini ve yorumlanmasını sağlar.

Epigrafi

4

Eski madenî paraları inceler.

Nümismatik

5

Dillerin zaman içinde geçirdiği değişimi, diller arasındaki akrabalık bağlarını ve etkileşimleri ortaya çıkarmaya çalışır.

Filoloji

6

Yazıları, alfabeleri ve bunların zaman içerisindeki değişimlerini inceler.

Paleografya

7

Antlaşmalar, mektuplar, emirnameler, fermanlar, tapular ve fetihnameler gibi yazılı siyasi belgeleri inceler.

Diplomasi

8

Karbon 14 yöntemiyle tarihî nesnelerin yaşının hesaplanmasında tarihe yardımcı olur.

Kimya

9

İnsan ve mekânın karşılıklı etkileşimini araştırır.

Coğrafya

10

Armaları inceleyerek devletlerin özellikleri hakkında bilgiler verir.

Heraldik

Etkinlik-2

Aşağıdaki görselleri inceleyerek tarihe yardımcı olan bilim dallarını ilgili boşluğa yazınız.

Orhun Abideleri

Epigrafi

Lidya Dönemi'ne Ait Para

Nümismatik

Osmanlı Devleti'nin Arması

Heraldik

Etkinlik-3

Aşağıdaki bilgilerin edinilmesinde tarih bilimine yardımcı olan bilim dallarını ilgili boşluğa yazınız.

Kazakistan'ın Berel Vadisi'nde yapılan kazı çalışmalarında; üzerinde altın işlemeli zırh, yanında kılıcı ve kişisel eşyalarıyla birlikte bulunan "Altın Elbiseli Adam" MÖ V. yüzyıla tarihlenmiştir.

Arkeoloji - Kimya

Mısır ve Hitit devletleri Kuzey Suriye topraklarına egemen olmak için mücadele etmişlerdir. MÖ 1296'da başlayan savaşta Hitit ordusu piyadelerden ve savaş arabalarından oluşmaktaydı. Taraflar üstünlük sağlayamayınca MÖ 1280'de "Kadeş Barış Antlaşması" imzalanmıştır. Kadeş Antlaşması tarihte bilinen ilk yazılı antlaşmadır.

Kronoloji - Diploması
Paleografya

Göbeklitepe'de 1995-2006 yılları arasında Şanlıurfa Müze Müdürlüğü başkanlığında, Alman Arkeoloji Enstitüsü'nden Prof. Dr. Harald Hauptmann ve daha sonra Dr. Klaus Schmidt ve ekibinin katılımıyla kesintisiz kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Göbeklitepe'de 4 tabaka açığa çıkarılmıştır. En üstteki I. tabaka, tarım yapılan yüzey dolgusu olup, geriye kalan 3 tabaka ise Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'e tarihlenmektedir.

Arkeoloji - Kimya

Sümerlerin Mezopotamya'da kurdukları küçük şehirlerdeki vatandaşlar, ürünlerini mabede teslim etmek zorundaydı. Mabette görevli memurlar, toplanan bu ürünleri unutmamak veya teslimatın kime ait olduğunu belirtmek amacıyla kil tabletlerin üzerine belli işaretler koymaya, işaretlerin karşısına da getirilen malın resmini yapmaya başladılar. Bu süreç sonucunda Sümerler MO 3200'lerde yazıyı icat etmiştir.

Kronoloji
Paleografya

Osmanlı Devleti'nin sembolünü, padişaha ait ferman, berat ve tuğralarını incelemek isteyen bir tarihçi, tarih bilimine yardımcı olan çeşitli bilim dallarından yararlanır.

Heraldik
Paleografya

Etkinlik-4

Aşağıdaki tabloda tarihe yardımcı olan bilimlerin hangi dönemin aydınlatılmasında daha çok yararlandığını belirleyiniz.

BİLİMLER	TARİH ÖNCESİ DÖNEM	TARİHİ DEVİRLER
A Arkeoloji	✓	
B Etnografya	✓	
C Nümismatik		✓
D Paleografya		✓
E Epigrafi		✓
F Diplomatik		✓
G Kronoloji		✓

Etkinlik-5

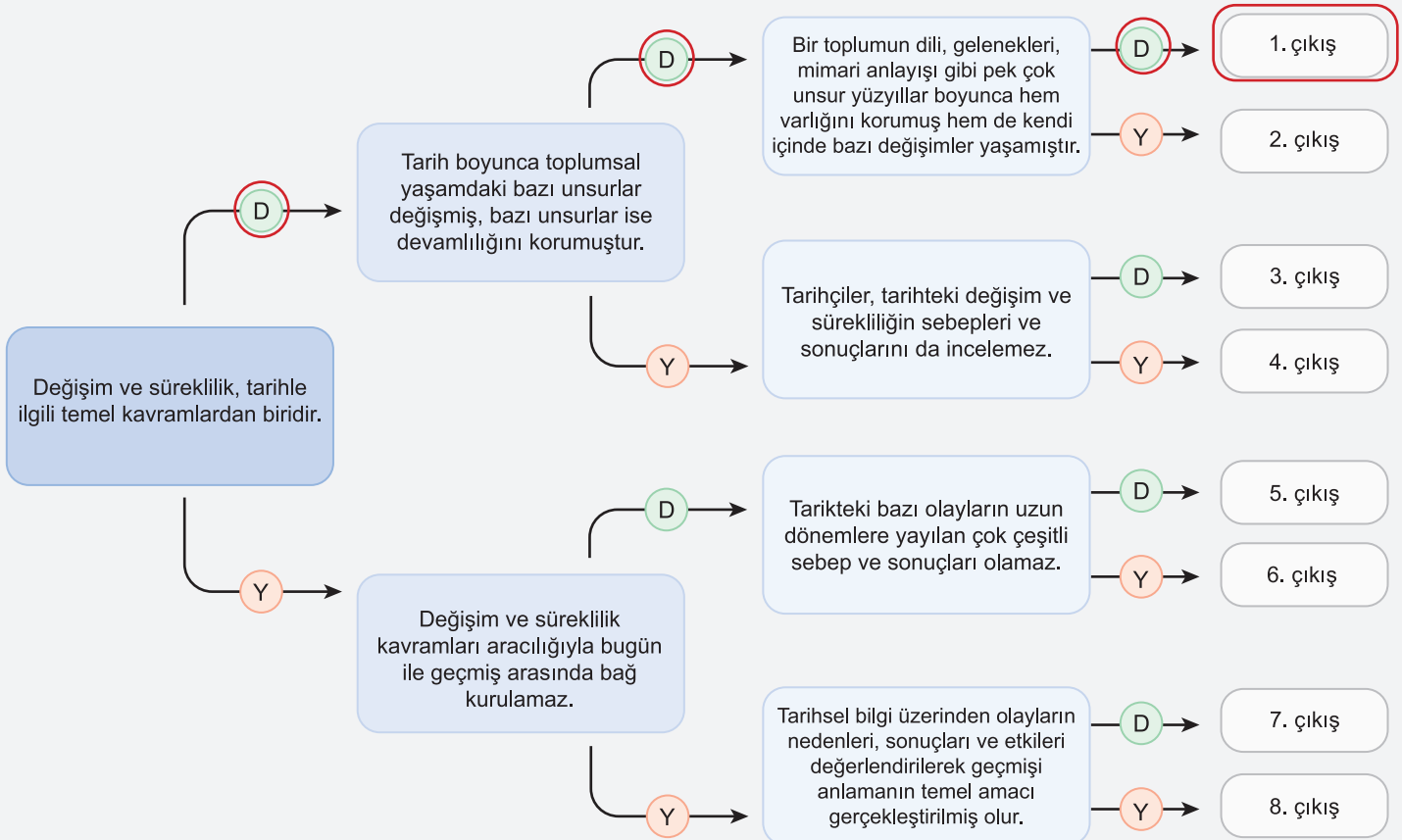
Aşağıdaki tabloda tarihe yardımcı bilim dalları ile ilgili anahtar kelimeler verilmiştir. Tablodaki boş bırakılan yerlere, verilen bilgilerle eşleşen bilim dallarını yazınız.

Antlaşma Diplomasi	Dil Filoloji	İnsan Irkları Antropoloji	Para Nüsmatik	Kazı Arkeoloji
Toplum Sosyoloji	Mekân Coğrafya	Kültür Etnografya	Arma Heraldik	Epigrafi Kitabe

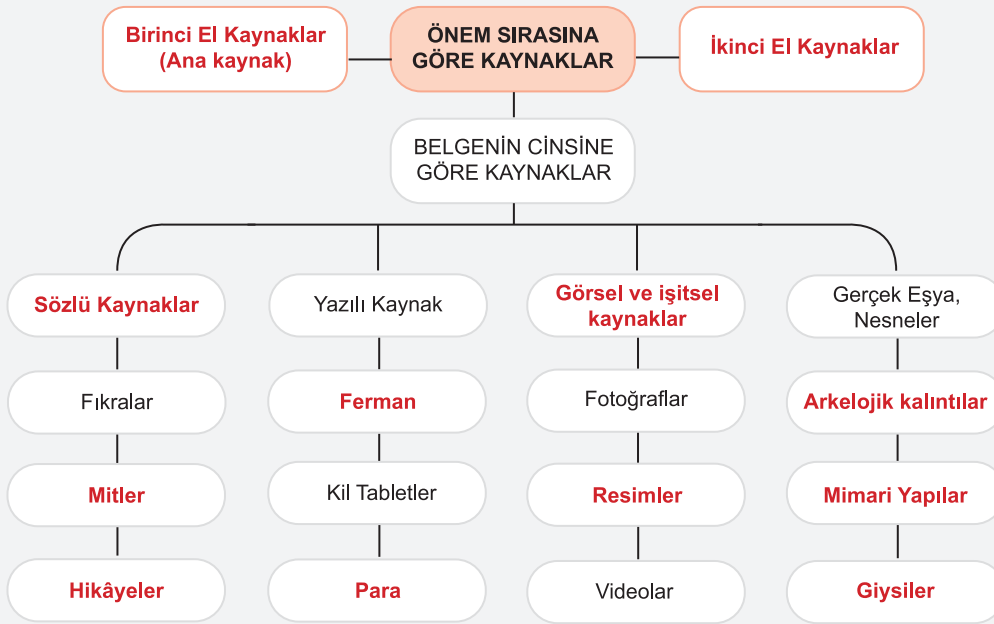
Etkinlik-6

Aşağıda “Tarihte Değişim ve Süreklilik” ile ilgili Doğru (D)/Yanlış (Y) önermeleri içeren tablo verilmiştir. Verilen önermenin doğru olduğunu düşünüyorsanız (D) seçeneğini, yanlış olduğunu düşünüyorsanız (Y) seçeneğini seçmeniz gerekmektedir. İlk önermeden başlayarak yapacağınız Doğru (D)/Yanlış (Y) seçimleriyle, sekiz farklı çıkış noktasından birisine ulaşabileceksiniz.

Etkinlik-7

Aşağıda “Kaynakların Sınıflandırılması” ile ilgili kavramlar ve kavram haritası iskeleti verilmiştir. Kavram haritasındaki boşluklara, aşağıda verilen kavramları anlamlı bir şekilde yerleştiriniz.

Etkinlik-8

Millî Mücadele Dönemi’ni araştıran bir tarihçi için aşağıda karışık olarak verilen kaynakların önem sırası nasıl olmalıdır? Kaynakların altında boş bırakılan yerlere uygun numarayı yazınız.

Kazım Karabekir Paşa'nın Hatıratı

2

Millî Mücadele Tarihi Halil İnalcık

3

I.TBMM Tutanakları

1

Etkinlik-9

Aşağıdaki yargılardan doğru olanların sonundaki kutucuğu “✓” ile yanlış olanları “✗” ile işaretleyiniz.

	Doğru	Yanlış
Tarih, pozitif bir bilimdir.	☐	☒
Bir tarihçi araştırmalarında öznel araştırma yapmak zorundadır.	☐	☒
Tarih biliminin konusu insanların faaliyetleridir.	☒	☐
Tarihçi araştıracağı konu ile ilgili ilk olarak tasnif yapar.	☐	☒
Tarih araştırmalarında hem yazılı hem de yazısız kaynaklara başvurulmalıdır.	☒	☐
Tarihçi araştırma yaparken millî kimliğini olaydan ayırmamalıdır.	☐	☒
Tarihî olaylar değerlendirilirken günümüz koşulları göz önünde bulundurulmalıdır.	☐	☒
İstanbul'un surları o dönemi inceleyen tarihçi için birinci el kaynaktır.	☒	☐
Tarihî bilgi mutlak ve değişmez bir özellik taşır.	☐	☒
Yazılı kaynakların doğruluk derecesi, güvenilirliği, yazıldığı tarih, yazarı, aynı olaydan söz eden farklı kaynaklar arasında uyum ve uyumsuzluk tenkit aşamasında araştırılır.	☒	☐
Bir tarihî olayın tüm yönleriyle araştırılabilmesi için olayın üzerinden belli zaman geçmesi gerekir.	☒	☐
Tarih araştırmalarında deney ve gözlem yöntemi kullanılmaz.	☒	☐
Osmanlı tarih yazıcılığının en önemli unsurlarından biri olan vakanüvislik, XVIII. yüzyılın başlarından itibaren ön plana çıkmıştır.	☒	☐
Tarihi, bir bilim hâline getiren araştırmacılığının ve sorgulayıcılığının ürünüdür.	☒	☐
Öğretici tarih tarzında eser veren tarihçiler, mensup oldukları toplumun millî birlik ve ahlaki değerlerini geliştirmek istemişlerdir.	☒	☐

Etkinlik-10

Aşağıdaki şemada tarihsel bilginin üretim sürecinde tarih araştırmacısının izleyeceği aşamalardan bazıları boş bırakılmıştır. Tarihinin izleyeceği bu aşamaları tamamlayınız.

Tarama

Tasnif

Tahlil

Tenkit

Terkip

Etkinlik-11

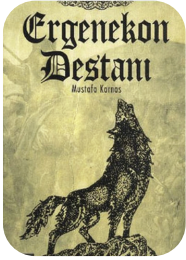
Aşağıda verilen olayları “tarihi bilginin üretim süreci” konuları ile eşleştiriniz.

AŞAMA	YÖNTEM
Tarama	Bu aşamada belgelerin doğruluk derecesi, yazıldığı tarihi, yazarı ve aynı olayı anlatan eserler arasındaki uyum ve uyumsuzlukları tespit edilerek eserlere eleştirel açıdan bakılır.
Tasnif	Elde edilen verilerin kaynak ve bilgi yönünden yeterli olup olmadığının tespitine çalışılır ve bu aşamada eksiklikler tamamlanır, veriler gruplanır. Eldeki veriler kullanıma hazır ve işe yarar hale getirilir.
Tahlil	Tarihsel veriler ilk önce zamana, mekâna ve konuya göre bölümlere ayrılarak sınıflandırılır. Böylece, yazılacak olan tarihî olayın bölümleri oluşturulur ve planı ortaya çıkarılır.
Tenkit	Tarihçiler tarihsel gerçekliği ortaya çıkartmak ve bilimsel bilgiye varmak için kaynaklara başvurmak zorundadır.
Terkip	Bu aşamada bilgi ve veriler esere dönüştürülmek üzere gözden geçirilir. Eserin yazım aşamasına geçilir.

Etkinlik-12

Aşağıdaki görsellerin tarih biliminin yararlandığı cinsine göre hangi kaynaklara örnek olabileceğini ilgili boşluklara yazınız.

Ergenekon Destanı

Sözlü Kaynak

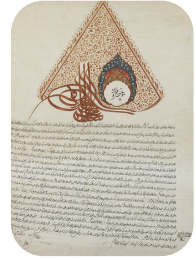
Heykel

Gerçek eşya ve nesnelere

Fotoğraf

Sesli ve görüntülü kaynaklar

Ferman

Yazılı kaynaklar

Kadeş Antlaşması

Yazılı kaynaklar

Kılıç

Gerçek eşya ve nesnelere

Kız Kulesi

Gerçek eşya ve nesnelere

Fıkralar

Sözlü kaynak

Etkinlik-13

Tarihi bir olayın aydınlatılmasında aşağıdaki kaynaklardan hangisi daha güvenilirdir? Nedenini açıklayınız.

Açıklama: Yazılı belgelere dayandırılan veriler ve görüşler çalışmaların daha güvenilir ve orijinal olmasına olanak sağlar.

Etkinlik-14

Aşağıdaki numaralandırılmış ifadeleri harflerle verilen kavramlar ile eşleştirerek doğru harfi () içine yazınız.

1	Resmî belgelerdeki mühür, arma ve özel işaretleri inceleyen bilim.	h	
2	Tarihçilerin, özgün ve bilimsel bir eser ortaya koyarken yararlandıkları kaynakları eserinde belirttiği bölüm.	d	a Tenkit
3	Kazı yolu ile toprak ve su altındaki maddi kalıntıları ortaya çıkaran bilim dalı.	j	b Arşiv
4	İnsan ırklarının kökenini ve insan gelişimindeki biyolojik, toplumsal ve kültürel etkileri inceleyen bilim.	f	c Epigrafi
5	Tarihi olayların günümüz değer yargıları ve bakış açısıyla yorumlanması sonucu düşülen hataya verilen isim.	e	d Kaynakça
6	Tarih biliminin görüntülü kaynakları arasındadır.	g	e Anakronizm
7	Tarih bilimine kaynaklık eden sözlü bir kaynak türüdür.	i	f Antropoloji
8	Kitabeleri ve üzerindeki yazıları şekil ve içerik bakımından inceleyen bilim.	c	g Fotoğraf
9	Tarihçilerin, seçtikleri konu ya da araştırma problemi çerçevesinde ilgili kaynaklarını depolandığı mekân.	b	h Heraldik
10	Tarihsel bilginin üretim sürecinde kullanılacak kaynaktaki bilgilerin doğru olup olmadığının belirlendiği aşama.	a	i Coğrafya
			j Manas Destanı
			k Arkeoloji
			l Filoloji

Etkinlik-15

Aşağıda tarih biliminin araştırma yöntemi ile ilgili verilen bulmacada tarihçinin bilgiye ulaşma sürecinde karşılaştığı kavramları bulunuz.

TARİH BİLİMİ KAVRAMLARI

KİTABE

TASNİF

BERAT

MİT

OLAY

FİKRA

TENKİT

BELGE

KİLTABLET

KAYNAK

TERKİP

DESTAN